

Fotografie

Leven in de mierenhoop

Het leven in de stad is dit jaar het thema van het fotofestival Noorderlicht. Dat betekent veel beelden van problemen, maar de luchtige kant komt ook aan bod. *Door Rianne van Dijk*

Het verbaast natuurlijk niet dat er in de tentoonstelling 'Metropolis — City Life in The Urban Age' veel foto's hangen die zijn gemaakt in New York en Tokio. Dat zijn metropolen bij uitstek; ze behoren tot de negen megasteden die inmiddels meer dan twintig miljoen inwoners hebben, samen met onder andere Mexico-Stad, Manilla en São Paulo.

Er is een prachtige serie van de Duitse fotograaf Michael Wolf, *Tokyo Compression* (2008-2011), met beelden die hij jarenlang maakte in steeds weer hetzelfde kleine metrostation in Tokio. Gezichten worden platgedrukt tegen beslagen ramen, in de overvolle coupés van de Japanse ondergrondse slapen de reizigers, luisteren muziek of staren apathisch voor zich uit. Hun benauwenis is bijna voelbaar, hun somberheid zichtbaar in een doffe oogopslag. De Australische fotograaf Ashley Gilbertson richtte zijn camera in *The Great Recession in New York* (2008-

2009) op Wall Street en de emoties die de economische crisis teweegbrengt bij de beurshandelaars: het ongeloof, de zorg, de wanhoop. Een jonge man zit verslagen op een stoep, zijn hoofd in zijn handen. Het zwart-wit benadrukt de neerslachtigheid. Een beurskrach fotografeer je natuurlijk niet in kleur.

Fotojournalisten zijn gewend hun lens te richten op problemen. Sloppenwijken, onveiligheid, slechte hygiëne, armoede, een rechteloze onderklasse: vooral in de niet-westerse steden gaat de snelheid van de urbanisatie gepaard met groeistuipen. En ook in de steden in het Westen blijkt niet ieder mens geschikt te functioneren in de

maalstroom van de stad. Waar de een gedijt, zal de ander worden opgeslokt. De Canadees Louie Palu laat het zien in de serie *Financial District*: waar de een fortuin maakt in een chic gebouw met marmeren vloeren, ligt de ander op het kille beton op een rooster waar de restwarmte van het gebouw omhoog stijgt.

Noorderlicht richt zich traditiegetrouw meer op de moeizame kanten van het bestaan dan op de lichte vrolijkheid. Geëngageerd, zo zou je het ook kunnen noemen. Toch wil het festival laten zien dat een stad meer is dan kommer en kwel; er is ook dynamiek, en vitaliteit, en op z'n best een kakofonische mix van mensen en culturen die zorgen voor een energieke, krachtige omgeving. Een aantal series is zelfs uitermate luchtig en amusant, zoals die van de Amerikaan Bradd Farwell met zijn tientallen beelden van toeristen die allemaal van hetzelfde gebouw een foto maken. En ook in mensenmassa's is schoonheid te vinden, zo laat de Duitser Kai Uwe Gundlach zien in

Vanuit vogelperspectief kijkt hij neer op de mensen die in het gras liggen te zonnen

Kai Uwe Gundlach: 'The Crowd'. Links: uit de serie 'The Great Recession in New York' van Ashley Gilbertson; midden: 'Megacity (Hongkong nr 18)' van Marcus Koppen.

zijn serie *The Crowd*. Vanuit een vogelperspectief kijkt hij neer op een park en de mensen die daar in het gras liggen te zonnen, of naar de honderden mensen in en rond een zwembad. Mieren in een grote mierenhoop, dat is wat wij zijn — maar wat maakt het uit; de esthetiek wint het hier ruim van de maatschappijkritiek.

Met fotoseries van meer dan tachtig fotografen die zijn opgehangen op grote vierkante kolommen moet de bezoeker het gevoel krijgen zelf ook rond te struinen in een stad. De enorme hoeveelheid aan beelden en de wirwar van hoge en lage 'gebouwen' zorgen er echter voor dat de bezoeker zich al snel wat gedesoriënteerd kan voelen. Dwalend in een labirint van beelden, op zoek naar houvast, net als de mensen op de foto's.

Festival Noorderlicht: Metropolis — City Life in the Urban Age

Sinds het begin van de 21ste eeuw woont meer dan de helft van de wereldbevolking in stedelijke gebieden. Om precies te zijn: 3,3 miljard mensen wonen op slechts 3% van het totale aardoppervlak.

In een tweeluik kijkt Noorderlicht naar de gevolgen die deze ontwikkeling heeft voor zowel het platteland als de stad. Na *Land — Country Life* in 2010 in Leeuwarden is er nu aandacht voor de stad.

Er is werk te zien van meer dan tachtig fotografen, op vijf locaties in de Groningse binnenstad. Hoofdlocatie is de Der Aa-kerk op

het Akerkhof 2. Twee nevenlocaties zijn ook op het Akerkhof, twee daar vlakbij. Daarnaast is er een satellietprogramma op meer dan veertig locaties in de stad en provincie Groningen.

De krant *The Times* riep in april van dit jaar Noorderlicht uit tot één van de tien beste festivals van de wereld, naast onder andere *Les Rencontres Internationales de la Photographie* in Arles en *PhotoEspaña* in Madrid.

Noorderlicht Internationale Fotomanifestatie Groningen, t/m 9 oktober, www.noorderlicht.com

